

با توجه به بحث اختیارات سازمان صنعت، معدن و تجارت استان در خصوص حقوق دولتی معادن، در حال حاضر چه موانعی برای تجمیع یا معافیت این حقوق وجود دارد؟

استان کرمان بزرگ‌ترین استان معدنی کشور است و جهت اطلاع مخاطبان مختصری از فعالیت‌های معدنی در استان در اینجا شرح داده می‌شود، در استان کرمان ۶۳ میلیون تن انواع مواد معدنی استخراج می‌شود که سهم ۲۱ درصدی از استخراج کل کشور را داریم. ۳۶ درصد حقوق دولتی کشور و در مجموع ۳۰ درصد فعالیت‌های معدنی کل کشور در استان کرمان صورت می‌گیرد. به استناد تبصره ۶ ماده ۱۴ قانون معادن، مقرر شده است که ۱۵ درصد حقوق دولتی به استانی که معدن در آنجا وجود دارد برگردد و بر طبق گزارش دیوان محاسبات، میانگین برگشت حقوق دولتی استان فقط ۰/۰۵ درصد است. این یکی از موانع و چالش‌های استان است که مواد معدنی در استان برداشت می‌شود ولی سهم حقوق دولتی معادن به نحو شایسته‌ای به استان برگشت داده نمی‌شود و این سهم وارد خزانه می‌شود. برای حل این موضوع، از سال ۱۳۹۳ توسط سازمان، پیگیری‌های متعددی جهت بحث تفویض اختیارات شورای عالی معادن به استان انجام شد، زیرا شورا حق دخل و تصرف در حقوق دولتی معادن و تغییر نرخ پایه حقوق دولتی را دارد و مطابق ماده ۴۳ برنامه ششم این اختیارات می‌تواند به استان‌ها واگذار شود که با تلاش‌های صورت گرفته این امر محقق شد. در حال حاضر به استناد ماده ۴۳ اختیار تعیین و تکلیف ۲۰ درصد از حقوق دولتی به شورای معادن استان تفویض شده است.

به نظر شما نظام‌مهندسی معدن استان چه تأثیری بر روند پیشرفت امور معدنی در استان کرمان دارد؟

۱/۳ درصد GDP کشور متعلق به حوزه معدن است و ۴۰ درصد از آن مربوط به استان کرمان است به طوری که بر اساس آمار مربوطه ۹۹/۶ درصد GDP استان مربوط به ۵ معدن بزرگ ماست و سهم مابقی معادن که ۴۳۵ معدن می‌باشند حدود ۰/۰۴ درصد است همچنین بیش از ۹۰ درصد استخراج مواد معدنی مربوط به این ۵ معدن بزرگ است و ۹۵ درصد اشتغال نیز در این معادن می‌باشد. نظارت بر معادن استان بر عهده سازمان صنعت، معدن و تجارت استان است و برای اینکه در این زمینه رصد خوبی انجام گیرد نیاز به یک سری ابزار است که عموماً سازمان‌های دولتی چون از نظر تجهیزات در این مسیر دچار مشکل هستند به استناد قانون از سازمان‌های نظام‌مهندسی معدن و بهره‌گیری از مسئولین فنی معادن جهت رصد برداشت و نظارت و جلوگیری از تضییع مواد معدنی در استان کمک گرفته می‌شود. همچنین برای اولین بار در کشور سیستم پهپاد در استان کرمان جهت نظارت بر برداشت از معادن استفاده می‌شود. این روش دو مزیت دارد: اول این‌که برداشت‌های مواد معدنی به‌وسیله تکنولوژی جدید کارشناسی می‌شود و دوم این‌که زمان برداشت کوتاه می‌شود.

با وجود اهمیت نقش نظارت بر معادن، به نظر می‌رسد در حال حاضر این نقش در معادن استان بسیار کم‌رنگ شده است، سازمان در این خصوص چه برنامه‌هایی دارد؟

گفت‌وگو با «مهدی حسینی نژاد»
رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کرمان

کرمان؛ بهشتِ معادن ایران

< احمدرضا نیک‌طبع اطاعتی
< نرگس مهدوی‌نیا

اشاره: مهندس حسینی نژاد یکی از فعالان حوزه معدن استان است که طی مدت ۲۰ سال فعالیت مستمر در این بخش، مسئولیت‌های مختلفی در این زمینه، از جمله معاونت امور معادن و صنایع معدنی استان و ریاست پروژه‌های معدنی مختلفی را در استان بر عهده داشته و در حال حاضر در مقام ریاست سازمان صنعت، معدن و تجارت استان مشغول به فعالیت می‌باشد. در اولین شماره سپهر اقتصاد با هدف بررسی بیشتر وضعیت بخش معدن و سنگ استان با ایشان به گفتگو نشستیم که ماحصل این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانیم.

مشکل توجه ویژه شود. اگر منابع و مصارف بانکها را افزایش دهیم به بهبود شرایط کمک می‌نماید به همین دلایل در شورای عالی معادن این موضوع دیده شد و مصوب شد که گردش‌های مالی شرکت‌های بزرگ و واحدهای صنعتی و معدنی به‌صورت قانونی به استان منتقل شود که این امر منجر به افزایش منابع بانکها شده و به بانکها کمک می‌کند تا امکانات تسهیلی با نرخ ترجیحی به تولیدکنندگان دهند و در سطح کلان‌تر می‌توان به موضوع صندوق تولید به‌عنوان یک برنامه جهت ارائه تسهیلات به واحدهای کوچک و خرد اشاره نمود که حتی با عدم پذیرش پروانه‌های بهره‌برداری به‌عنوان وثایق بانکی، این موضوع حل می‌گردد.

با توجه به بحران کم‌آبی در کشور و بالأخص استان کرمان برنامه‌های سازمان جهت سرمایه‌گذاری و جذب منابع از بخش کشاورزی به بخش صنعت و معدن استان چیست؟

باید اشاره نمود که جذب سرمایه‌گذاری از بخش کشاورزی به صنعت و معدن سیاستی است که استان در سال جاری دنبال نموده و می‌نماید و برخلاف ۴۰ سال گذشته که ۸۷ درصد بودجه‌های رشد و توسعه استان از محل اعتبارات دولتی و ۱۳ درصد بخش خصوصی بود در حال حاضر برعکس شده است. با توجه به نرخ رشد ۸/۵ درصد در استان، تأمین منابع ۲/۷ درصد از محل بهره‌وری و ۵/۸ درصد از محل سرمایه‌گذاری جدید دیده شده است. در حال حاضر پروژه‌هایی به مبلغ حدود ۳۶۰۰۰ میلیارد تومان در دست اجرا می‌باشد که ان شا الله تا افق ۱۴۰۴ به بهره‌برداری کامل می‌رسند. معضل آب مشکل اصلی استان است، به وزیر نیرو پیشنهاد شده است که با توجه به این‌که راه رشد و توسعه استان، صنایع معدنی است جهت تأمین آب صنعت، دستورات لازم را صادر و برای حمایت از این بخش برنامه‌ریزی نمایند.

با توجه به وجود تشکلهای همگن در بخش معدن و سنگ در سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و نیز وجود تشکلهای مشابه در اتاق بازرگانی کرمان، به نظر شما آیا موازی کاری صورت نمی‌گیرد و به نظر شما نایبستی تمامی این تشکلهای در اتاق بازرگانی متمرکز باشند؟

در حال حاضر تشکل دولتی به‌هیچ‌عنوان در حوزه صنعت و معدن نداریم و اتاق بازرگانی به‌عنوان بازوی وزارتخانه ماست. اتاق اصناف، خانه صنعت و معدن، نظام‌مهندسی معدن و خانه معدن هم زیرمجموعه وزارتخانه ما هستند و هرکدام از این مراکز قانون و دستورالعمل جداگانه دارند. اتاق بازرگانی با توجه به ضوابط، انتخابات تشکلهای را دارد و به همین شکل خانه معدن، خانه صنعت و معدن و اتاق اصناف و ... در استانی مانند استان کرمان، با توجه به معدنی بودن این استان باید از همه بخش‌ها جهت کارشناسی درست یک موضوع نظرخواهی نمود. با توجه به اینکه در حال حاضر می‌توانیم از ۲۰ درصد حقوق دولتی معادن استفاده نماییم باید این موضوع هدفمند پیگیری شود و باید همه تشکلهای با یکدیگر همگرایی داشته باشند که اگر همه این تشکلهای قوی باشند نتیجه آن در نهایت به نفع استان است. ●

نحوه برداشت و ایمنی در معادن بسیار مهم است. در قانون پیشنهادی جدید نظام‌مهندسی معدن تمام مسائلی که در معدن اتفاق می‌افتد بر عهده مسئولین فنی است که عضو نظام‌مهندسی معدن هستند و این افراد موظف به ارائه گزارش صحیح از نحوه استخراج در معادن می‌باشند. بر اساس طرح بهره‌برداری هر معدنکار می‌تواند استخراج انجام دهد و در صورت برداشت مازاد از طرح، بایستی سه برابر حقوق دولتی جریمه پرداخت نماید و اگر بخواهند از طریق قانونی اضافه برداشت داشته باشد بایستی در طرح بهره‌برداری اصلاح صورت گیرد.

نقش سازمان صنعت، معدن و تجارت در تسهیل‌گری امور معدنکاران بالأخص معدنکاران سنگ‌های تزئینی و بهبود فضای معدنکاری در استان در چند سال اخیر چگونه بوده است؟

از سال ۱۳۹۰ نزدیک به ۶۰۰۰ درخواست ثبت محدوده معدنی در کالک معدنی سازمان ثبت شده است و از مساحت ۱۸۱۰۰۰ کیلومترمربع در استان، بالای ۸۰ درصد محدوده‌ها ثبت شده است؛ در حالی که بیش از ۹۰ درصد این افراد توانایی انجام فعالیت معدنی نداشتند ولی شرایط قانونی جهت ثبت محدوده معدنی را دارا بودند و این یک چالش بزرگ در استان بود. نقش سازمان در ۲/۵ سال گذشته اجرای سیاست جدیدی در قالب چارچوبی مشخص و قانونی بود که ۲۵ پهنه برای ۴۶۰۰۰ کیلومترمربع تعریف گردد تا شرکت‌های توانمند در این مورد کار اکتشافی انجام دهند و با ایجاد سایت کاداستر و همچنین تعریف پهنه‌ها در استان، ۴۷۰۰ محدوده از ۶۰۰۰ محدوده تعیین تکلیف شد.

با توجه به اینکه قانون رفع موانع تولید و بهبود فضای کسب‌وکار در دستور کار سازمان‌ها است، نقش تشکلهای را در اجرای این قانون‌ها چه می‌دانید؟

در این خصوص باید به ارتباط صنعت و دانشگاه توجه ویژه‌ای شود. اعتماد به تشکلهای ضرورت‌های جامعه ماست و برای عملیاتی نمودن ماده ۳۱ و ۳۵ قانون رفع موانع تولید و ماده ۴۳ قانون نیاز ششم و بحث شورای عالی معادن و استفاده از حقوق دولتی معادن نیاز به کمیته‌های تخصصی است. در این کمیته‌ها تشکلهای عضو هستند و قبل از ورود به شورا همه تشکلهای حق رأی دارند و کاملاً موضوع به لحاظ کارشناسی بررسی می‌شود و سپس به شورا ارجاع می‌شود.

با توجه به تبصره ۱ ماده ۹ قانون معادن در خصوص بهره‌گیری از پروانه‌های بهره‌برداری معادن جهت وثایق بانکی، چرا تاکنون این قانون در بانک‌های استان اجرایی نشده و موانع این موضوع چه هستند؟

نقش بانکها در طرح رونق تولید برای واحدهای تولیدی بسیار کم‌رنگ بوده است و فقط ۳۰ درصد در بخش‌های کشاورزی، صنعت، معدن و جدیداً گردشگری بوده است. مطابق قانون و مصوبه هیئت‌وزیران در سال ۹۳ بانکها بایستی پروانه بهره‌برداری معادن را به‌عنوان وثیقه بانکی بپذیرند ولی این موضوع عملیاتی نشد. در طرح رونق، بهره‌گیری از منابع داخلی بانکها مدنظر بوده است و بودجه دولتی برای این موضوع وجود نداشته است و باید به این